

ОДБРАНА ОД ДОМАЋЕГ ТЕРОРИЗМА

ФАТАЛНО НЕРАЗУ

ПИШЕ проф. др Милан МИЈАЛКОВСКИ

Американац авганистанског порекла (рођен и одрастао у САД) Омар Матин (29) убио је у двадесетминутном терористичком нападу аутоматском пушком у геј клубу „Пулс“ у Орланду (САД), у ноћи између 11. и 12. јуна 2016. године, 50 и ранио 53 људи. Пре напада позвао је полицију и саопштио да се заклео на верност вођи „Исламске државе“ (ИД). Терориста је убијен у размени ватре са полицијом, а у Орланду је проглашено ванредно стање.

Иако је у Француској на снази ванредно стање због одбране од тероризма џихадиста од 13. новембра прошле године, у вечерњим сатима 13. јуна, у Мањанвилу, око 50 километара западно од Париза, француски држављанин Лароси Абала (25) извео је терористички напад ножем и убио полицајца испред његове куће. Такође, убио је његову супругу која је била у кући, и то пред њиховим сином од три године. Припадници полиције убили су терористу после неуспелих преговора о предаји.

Немоћ и осуде

Ако је судити по речима америчких и француских званичника у вези са поменутиим злочинима џихадиста у Орланду и западно од Париза, а треба их узети у обзир, може се констатовати да је реч о невероватном (запрепашћујућем) несхватању тероризма њихових држављана који су под утицајем салафијског учења (школе) у исламу. Посебно запрепашћује чињеница да ни терористички напади џихадиста на више места у Паризу, 13. новембра прошле године, у којима су убијене 132 особе, нису отрезнили надлежне да се на одговарајући начин почну сучељавати са узроцима постојеће терористичке претње. То значи да је извесно понављање сличних злочина џихадиста у наредном периоду.

Шта су власти поручиле поводом наведених терористичких напада џихадиста?

Терористички напад у Орланду поново је отворио тему у вези са слободном куповином и ношењем оружја у САД, будући да је Омар без икаквих тешкоћа купио оружје којим је извео напад. Амерички званичници и политичари

осудили су злочин. „Масакр у геј клубу у Орланду је терористички чин и дело почињено из мржње“, оценио је амерички председник Барак Обама. Он је истакао да ће истрага утврдити да ли је убица био повезан са терористичким групама (ФБИ је 20. јуна саопштио да Омар није био повезан са страним терористима) и упозорио: „Још једном смо се, на најгори начин, уверили колико је лако да неко купи оружје којим ће убијати људе у школама, позориштима или ноћним клубовима.“

Члан комитета за обавештајни рад Представничког дома Конгреса САД Адам Шиф саопштио је да начин на који је изведен злочин подсећа на претходне нападе ИД, те да Омар није имао самоубилачки прслук, већ пушку и још неку нараву. Сенатор Флориде Марко Рубио рекао је за Си-Ен-Ен да је нападач „животиња“, чије насиље показује да је ово „ново лице рата против тероризма“. Кандидат

МЕВАЊЕ

демократ за будућег председника САД Хилари Клинтон саопштила је да је пуцњава у Орланду на Флориди акт тероризма, који је показао да је потребно да нација удвостручи напоре да би се спречили слични напади, а кандидат републиканаца Доналд Трамп оценио је да се терористички акт догодио зато што су њихови лидери слаби. „Рекао сам да ће ово да се догоди – и биће све горе“, позвао је председника САД Обаму да поднесе оставку и поново затражио да се свим муслиманима рођеним ван САД забрани улазак у земљу.

Поводом злочина у Мањанвилу, француски председник Франсоа Оланд оценио је да је неспорно реч о терористичком чину и да је брачни пар „убио терориста на кукавички начин“, упозоривши да суочавају са екстремистичким претњама „веома великих размера“. Упозорење

Да ли је приступ разумевању и борби против радикалног верског екстремизма у Европи и Америци правилан? У којој мери је могуће спречити индоктринацију и регрутацију путем интернета и друштвених мрежа људи који су одрасли и живе на тлу западних демократија?

француског премијера Мануела Валса било је још конкретније и уверљивије: „Француској прете крвави терористички напади цихадиста. Француске власти чине све што могу да би спречиле терористичке нападе, али ће њих бити још. Страдаће још невиних људи. Наше обавештајне и полицијске службе спречиле су 15 напада од 2013. године и све чине да прате потенцијалне терористе. Међутим, то очигледно није довољно. Француска мора да учврсти своје одбрамбене снаге и да да полицији и обавештајцима сва средства која су им потребна, али страхује да ће и поред тога бити још напада.“

Кривац – перцепција узрока

Сједињене Америчке Државе (од 2001) и Француска (од 2015) представљају перјанице западних демократија у борби против салафијског тероризма. С обзиром на то, многи се неће сложити са констатацијом да њихове политичке елите озбиљно не схватају суштину циљева салафиста, а посебно занемарују стратегију коју примењују у ту сврху. Међутим, сурова истина систематски потврђује одбијање америчких и француских власти да региструју круцијалне узроке домаћег тероризма. Такво пропуштање има за последицу да упорно истрајавају на одбрани својих грађана од тероризма обавештајно-полицијским и војним мерама, уместо да се првенствено и приоритетно политички и образовно-васпитно ангажују на отклањању узроке терористичке претње. Реч је о њиховој евидентној немоћи да спрече салафијске регрутере (пропагатори и индоктринатори) који јавним (легалним) деловањем на њиховој територији систематски „производе“ нове терористе попут Омара Матина и Ларосија Абалу.

Осовину салафијског индоктринарно-пропагандног верско-политичког програма чини порука: „Неверници за Запада нападају и убијају невинне муслимане у муслиманским земљама. Невернике треба протерати из муслиманских земаља и истовремено их убијати на њиховом терену, у њиховим домовима, клубовима, на јавним местима.“ У складу са поменутом тезом, салафијски регрутери усменом и писаном пропагандом и нарочито коришћењем интернета, практично неометано стварају нове терористе, а споредно је да ли се они потом испо-

љавају насилно као „самотњаци“ попут Омара и Ларосија или као организована терористичка група у Паризу прошле године.

После масакра у Орланду, на погубно безбедносно пропуштање аргументовано је упозорио Алберто Фернандез са Брукингс института из Вашингтона, оценивши да „свет губи битку јер не схвата да је ‘Исламска држава’ (ИД) политички проблем са дубоком димензијом пропаганде“. Он је истакао да је ИД проникла у најдубље изворе пропаганде и спровела врхунску манипулацију, која се делом темељи на истини, док је контрапропаганда недорасла том налету информација. Сличну оцену изнео је и Дон Бонели, пензионисани супервизор за борбу против тероризма, који за „Њујорк тајмс“, између осталог, каже: „Тешко је борити се против својих држављана који се, попут Омара, школују у Америци, али неки од њих на својим језицима читају радикалне исламистичке сајтове.“

Рекспектабилан број чињеница о екстремистичком испољавању Омара Матина и Лароси Абалија у периоду пре и за време извођења терористичких напада у потпуности потврђују констатацију Алберта Фернандеза. Наиме, Омар је пре и током напада у Орланду на Фејсбуку објавио низ порука у којима изражава бес због „бесрамних поступака Запада“ и оптуживао САД за смрт „неудужних жена и деце“. Он се и на Фејсбуку, као и у позиву полицији током двадесетминутног масакра, заклео на

верност вођи ИД, а у последњој поруци је упозорио: „Убрзо ћете видети нападе ИД у САД”. Турски лист „Јени Аkit”, у претходном периоду много пута оптуживан за говор мржње, наводно близак председнику Ердогану објавио је текст „Број жртава порастао на 50 у бару који посећују перверзни хомосексуалци”. Жртве масакра у Орланду назвао је перверзњацима и девијантним особама. Лароси Абала рекао је полицајцима док су преговарали да је испунио молбу вође ИД Абуа Бакра ел Багдадија да „убије невернике у њиховим кућама”, одговорност за злочин који је учинио преузела је ИД, а агенција Амак, повезана са терористима, објавила је на сајту да је „борац ИД убио заменика команданта полицијске станице у граду Биро и његову супругу”.

Пропаганда која регрутује

Може се претпоставити да ће истрага у вези са терористичким нападима у Орланду и Мањанвилу, између осталог, показати и како су Омар Матин и Лароси Абала (и неутврђени број њима сличних) постали терористи. Заправо, биће установљено да њих нису насилно регрутовали салафисти. Напротив, истрагом ће се утврдити да су најпре постали екстремисти и потом терористи, тако што су неометани, систематски апсорбовали салафистичке, на при-

кладан начин, упућене поруке, на основу којих су закључили да живе међу „неверницима”, који су „непријатељи ислама”. Потом, такво сазнање о „непријатељском окружењу” несумњиво су одржавали и оснаживали ишчитавањем пропагандне публикације (магазина) терористичке Ал Каиде „Инспајер” и још софистициранијих медија ИД, чији садржаји су прилагођени салафијским следбеницима на Западу, а пласирају се преко друштвене мреже „Твитер”, на енглеском, немачком, француском и руском језику.

Стога, уколико америчке и француске власти (и других земаља суочених са терористичком агресијом салафија), ургентно и смело, не смогну снаге (не покажу способност) да се ухвате у коштац са тим узрочником тероризма, а то подразумева да га победе (елиминирају), мали су изгледи да успешно бране своје грађане од овог насиља. У ствари, тежиште њихове одбране од салафијског тероризма треба (мора) да буде на онемогућавање идеолога салафија да комбинованим легалним и илегалним пропагандним деловањем регрутују нове терористе. Несхватање и нерегистровање ове најзначајније фазе одбране од тероризма има за последицу да се константно повећава број цихадиста у њиховим земљама. На сложеност (немогућност) ефикасне одбране од њихове претње указао је и Џејмс Мексакин, бивши званичник ФБИ, који је после масакра у Орланду, изјавио за „Њујорк тајмс” да је борба са екстремистичким присташама равна оној – као спречити некога да опљачка продавницу. ■

